

Педагогічна освіта

УДК 378.147:37.013.42:37.013.77

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18807855>

Лекція як педагогічна подія у професійній підготовці майбутніх педагогів дошкільної освіти

Гавриш Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, Луцьк, Україна тел. (+380)505781817; e-mail: n.rodinaga@ukr.net; ORCID: 0000-0002-9254-558X

Прийнято: 12.02.2026 | Опубліковано: 27.02.2026

Анотація. У статті здійснено теоретичне осмислення лекції як педагогічної події у системі професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти. Обґрунтовано, що за умов гуманізації вищої педагогічної освіти лекція виходить за межі традиційної інформаційно-дидактичної форми та постає як смислотворча, емоційно насичена і діалогічна взаємодія, здатна впливати на професійне самовизначення студентів. На основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел розкрито подієвий потенціал освітнього процесу, акцентовано увагу на значущості особистісного досвіду, переживання та співтворчості у професійній підготовці педагогів. Показано, що лекція як педагогічна подія виконує не лише навчальну, а й світоглядну, ціннісно-виховну та професійно-моделювальну функції. Основні теоретичні положення статті конкретизовано на прикладі першої лекції з освітнього компонента «Методика мистецької освіти», яка розглядається як цілісна педагогічна подія зі смисловою драматургією, емоційною напругою та простором для рефлексії. Доведено, що подієво організована лекція сприяє формуванню у студентів ціннісного

ставлення до професії, розвитку педагогічної рефлексії та усвідомленню власної професійної позиції. Окреслено перспективи подальших досліджень, пов'язані з розробленням методичних підходів до проєктування лекцій як педагогічних подій у системі підготовки педагогів дошкільної освіти.

Ключові слова: лекція як педагогічна подія, професійна підготовка педагогів, дошкільна освіта, подієвий підхід, мистецька освіта.

Lecture as a pedagogical event in the professional training of future preschool education teachers

Gavrish Natalia Vasylivna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesia Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Volyn region, tel. (+380)505781817; e-mail: n.rodinaga@ukr.net; ORCID: 0000-0002-9254-558X

Abstract. The article provides a theoretical interpretation of the lecture as a pedagogical event in the system of professional training of future preschool teachers. It is argued that within the context of humanization of higher pedagogical education, the lecture goes beyond its traditional informational and didactic function and becomes a meaningful, emotionally rich, and dialogical interaction that influences students' professional self-determination. Based on the analysis of Ukrainian and international scholarly sources, the event-based potential of the educational process is revealed, with particular emphasis on the role of personal experience, emotional involvement, and co-creation in teacher education. The lecture as a pedagogical event is shown to perform not only an instructional but also a worldview, value-oriented, and professionally modeling function. The theoretical propositions are illustrated through the example of the first lecture of the course "Methodology of Art Education," which is interpreted as

a holistic pedagogical event characterized by meaningful dramaturgy, emotional engagement, and reflective space. It is demonstrated that an event-oriented lecture contributes to the development of students' value-based attitudes toward the profession, pedagogical reflection, and awareness of their professional position. Prospects for further research include the development of methodological approaches to designing lectures as pedagogical events in the training of future preschool teachers.

Keywords: lecture as a pedagogical event, professional teacher training, preschool education, humanization of education, event-based approach, art education.

Постановка проблеми. Сучасні трансформації вищої педагогічної освіти, зумовлені гуманістичними орієнтирами розвитку суспільства, актуалізують переосмислення традиційних форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Особливої уваги потребує проблема професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти, діяльність яких безпосередньо пов'язана з емоційно-ціннісним, особистісним і смислотворчим розвитком дитини. Водночас у практиці фахової підготовки майбутніх вихователів усе ще домінує раціонально-інформаційна модель навчання, у межах якої лекція часто редукується до засобу трансляції знань, втрачаючи свій виховний, світоглядний і професійно-моделювальний потенціал. У ситуації зростання формалізації освітнього процесу, стандартизації результатів навчання та посилення контролю за їх досягненням особливо гостро постає суперечність між декларованими цінностями особистісно орієнтованої, гуманістичної педагогіки та реальними практиками навчання у закладах вищої освіти. Ця суперечність набуває особливої ваги у підготовці педагогів дошкільної освіти, адже саме в процесі навчання у ЗВО закладаються професійні смисли, педагогічні установки та моделі взаємодії з дитиною, які майбутній фахівець згодом відтворює у власній педагогічній діяльності. У цьому контексті актуалізується потреба нового погляду на лекцію як провідну форму організації освітнього процесу у вищій

школі. Замість розуміння її як інформаційного монологу дедалі більшої значущості набуває трактування лекції як педагогічної події — смислово насиченої та емоційно забарвленої, діалогічна взаємодія викладача і студентів під час якої здатна ініціювати професійне самовизначення, рефлексію та особистісне зростання майбутнього педагога. Саме подієвий вимір лекції відкриває нові можливості для гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти та наближення освітнього процесу до реальних викликів сучасної педагогічної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасних педагогічних дослідженнях дедалі виразніше окреслюється тенденція до переосмислення освітніх форм крізь призму гуманістичної, особистісно орієнтованої та конструктивістської парадигм. Освіта і наука розглядаються як основа інноваційного людського розвитку, що потребує оновлення змісту і форм підготовки фахівців на всіх рівнях [9].

У працях, присвячених проблемам педагогічної взаємодії, діалогічності навчання, розвитку рефлексії та суб'єктної позиції здобувачів освіти, освіта постає як простір спільного творення смислів, а не лише передавання знань. У цьому контексті актуалізується поняття педагогічної події, що трактується як значуща для учасників освітнього процесу взаємодія, здатна викликати емоційний відгук, зміну ставлень і переосмислення власного досвіду [3, 11]. Проблема лекції як форми організації навчання у вищій школі неодноразово ставала предметом наукових досліджень у працях вітчизняних і зарубіжних учених [4, 15].

У традиційному дидактичному дискурсі лекція розглядається передусім як засіб систематизованого викладу навчального матеріалу, що забезпечує формування теоретичних знань, наукових уявлень і понять. У межах цього підходу основна увага приділяється структурі лекції, логіці подання матеріалу, науковій коректності та доступності інформації, тоді як особистісний і подієвий

виміри освітньої взаємодії залишаються другорядними [4, 15]. Водночас дидактичний вектор досліджень посилює увагу до діяльнісного підходу як методології організації навчання, у межах якої освітній процес розглядається як активна взаємодія, що формує не лише результат, а й сам спосіб мислення та дії здобувача освіти [1].

Проте у вітчизняному науковому дискурсі професійна підготовка майбутніх педагогів дедалі частіше осмислюється як процес не лише засвоєння знань і методик, а й становлення особистісно-професійної зрілості фахівця. У цьому контексті важливими є підходи, що підкреслюють цілісність професійного й особистісного розвитку педагога та його «саморух» до професійної зрілості [11]. Розкриваючи питання професійної ідентичності педагога та впливу освітнього середовища на її формування, Кучерявий О. підкреслює значущість емоційного клімату, стилю взаємодії та прикладу викладача. У цьому сенсі лекція як педагогічна подія виступає потужним чинником професійної соціалізації майбутнього педагога [11].

У працях, що ґрунтуються на гуманістичних цінностях, підкреслюється роль навчальних ситуацій, особистісно забарвленого досвіду, прикладу викладача та атмосфери освітнього середовища у становленні педагогічного мислення, ціннісних орієнтацій і професійної позиції майбутніх фахівців [6, 7, 12, 13, 14, 16]. Разом із тим питання трансформації лекції у педагогічну подію, що виконує не лише навчальну, а й світоглядну та професійно-моделювальну функції, залишається недостатньо розробленим, особливо в контексті підготовки педагогів дошкільної освіти.

У межах гуманістично орієнтованої професійної освіти посилюється увага до «осердечення» змісту підготовки як чинника особистісно-професійного зростання майбутніх педагогів, що безпосередньо співзвучно трактуванню лекції як події, здатної ініціювати переживання смислу й професійну рефлексію [3, 14]. У названих працях педагогічний процес постає як смислотворчий простір, у

якому навчальні форми виконують не лише дидактичну, а й світоглядну та ціннісно-виховну функції. Дослідники підкреслюють, що саме у процесі фахової підготовки закладаються ті моделі педагогічної взаємодії, які майбутній вихователь транслює у роботі з дітьми, що надає особливої ваги характеру навчальних подій у закладах вищої освіти [2, 3, 14].

Проблеми суб'єктності, розвитку рефлексії та емоційно-ціннісної сфери майбутніх педагогів автори пов'язують з переживанням, співпереживанням та особистісним досвідом як чинниками професійного становлення. У цьому контексті лекція може розглядатися як особлива освітня ситуація, здатна ініціювати внутрішню активність і професійну рефлексію студентів [3, 11, 19]. Зарубіжні дослідження також демонструють тенденцію до переосмислення освітніх форм у напрямі подієвості та смислотворення. Так, концепція освіти як практики свободи, розроблена Freire P., акцентує діалогічний характер навчання та його здатність трансформувати світогляд здобувачів освіти [25]. У межах цього підходу лекція перестає бути монологічною формою і набуває рис спільного пошуку смислів. З позицій цього підходу лекція може виконувати роль події, що інтегрує інтелектуальний, емоційний і ціннісний досвід студентів. Окрему увагу заслуговують праці, присвячені навчанню у спільнотах практики, у яких професійні смисли формуються через участь у значущих спільних подіях [17]. Лекція, організована як подієва взаємодія, може розглядатися як форма залучення студентів до професійної педагогічної культури [17, 26].

Окремий пласт досліджень стосується інноваційних технологій у підготовці фахівців дошкільної освіти. Гавриш Н., Семенов О. та Семенова Н. обґрунтовують технологію формування педагогічного мислення майбутніх вихователів на основі використання навчальних текстів, демонструючи, що цілеспрямована робота з текстовим матеріалом сприяє розвитку аналітичних і рефлексивних здібностей, необхідних для осмислення педагогічних ситуацій як подій [2]. Шовш К., Біда О. та Маргітич А. досліджують особливості професійної

підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, фіксуючи потребу в оновленні змісту і форм навчання відповідно до сучасних вимог [18]. Бартків О., Дурманенко Є. та Дурманенко О. аналізують інноваційні технології професійної підготовки майбутніх вихователів до інтегрованого навчання, обґрунтовуючи ефективність активних методів у формуванні професійної готовності [20].

Роганова М. досліджує формування дослідницької компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти у процесі професійної підготовки, підкреслюючи значення дослідницької позиції як передумови професійної рефлексії та суб'єктності фахівця [19]. Козак Л. обґрунтовує формування готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до інноваційної діяльності на засадах проєктного навчання, демонструючи, що проєктна діяльність створює умови для переживання освітніх подій і формування смислового ставлення до професії [23]. Паска Т. аналізує роль цифрових технологій у системі підготовки майбутніх вихователів до роботи в цифровому освітньому середовищі, розкриваючи потенціал цифрових інструментів для оновлення лекційних форм [21].

Зданевич Л. та Фроленкова Н. розробляють терміносистему в технології випереджувального навчання у підготовці майбутніх вихователів, обґрунтовуючи необхідність понятійної чіткості як передумови ефективності навчальних подій [22]. Музика Я. аналізує зміст професійної підготовки майбутніх педагогів до роботи у закладах дошкільної освіти в США, виявляючи елементи подієвості та практико-орієнтованості, характерні для американської моделі підготовки [24]. Комплексне осмислення інноваційних педагогічних технологій у підготовці фахівців дошкільної та початкової освіти здійснено у колективній монографії за редакцією Крутій К. та Зданевич Л., де систематизовано сучасні підходи до оновлення форм і методів професійної підготовки [8].

Таким чином, аналіз українських і зарубіжних джерел дає підстави стверджувати, що ідея лекції як педагогічної події перебуває на перетині гуманістичної педагогіки, теорій подієвості освіти та досліджень професійного становлення педагога, проте потребує подальшого цілісного осмислення саме у контексті підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас аналіз наукових публікацій дає підстави стверджувати, що, попри наявність ґрунтовних досліджень із проблем дидактики вищої школи, гуманізації освіти та професійного розвитку педагогів, цілісне осмислення лекції як педагогічної події у системі професійної підготовки майбутніх вихователів поки що не набуло належного теоретичного й методичного висвітлення. Це зумовлює актуальність подальших наукових розвідок у цьому напрямі та визначає необхідність теоретичного обґрунтування подієвого потенціалу лекції у професійній підготовці педагогів дошкільної освіти, необхідність теоретичного осмислення лекції не лише як форми організації навчання, а як особливого простору педагогічної взаємодії, у якому відбувається професійне й особистісне становлення майбутнього вихователя. У зв'язку з цим у подальшому викладі зосередимо увагу на характеристиці лекції як педагогічної події та аналізі її потенціалу у формуванні професійної позиції майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні лекції як педагогічної події у системі професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти та окресленні її подієвого потенціалу у формуванні професійних смислів, ціннісних орієнтацій і педагогічної позиції студентів. Відповідно до мети маємо намір обґрунтувати значущість подієвого підходу до організації лекції у підготовці майбутніх педагогів дошкільної освіти та проілюструвати, як він може бути реалізований

на прикладі лекції у межах освітнього компоненту «Методика мистецької діяльності».

Виклад основного матеріалу дослідження. Лекція у професійній підготовці майбутніх педагогів дошкільної освіти виступає не лише формою організації навчального процесу, а й простором трансляції педагогічних смислів, цінностей і моделей взаємодії, які студент засвоює як зразки майбутньої професійної діяльності. Подієвий підхід до організації лекції дозволяє актуалізувати її виховний і світоглядний потенціал, перетворюючи навчальну взаємодію на значущий досвід особистісного і професійного становлення майбутнього педагога. Проілюструємо реалізацію подієвого підходу до організації лекційного заняття на прикладі вступної лекції до освітнього компоненту «Методика мистецької освіти». У ході лекції ми намагалися не опрацювати тему, а створити подію входження в курс через осердечення процесу, в якому важливим для нас було не пояснити поняття мистецької освіти, а допомогти студентам прожити досвід мистецької освіти просто на лекції. Лекція почалась зі звернення студентів до особистого досвіду, прохання пригадати, чи було в їхньому дитинстві місце для мистецтва, що з мистецького вони пам'ятають не як заняття, а як відчуття, це було про радість чи про «треба». Пригадування й обговорення вражень дали змогу налаштувати студентів на пошуки власних смислів у тій дисципліні, до вивчення якої вони приступили. Базовим завданням для введення студентів у суть освітнього компоненту стало складання термінологічного поля до ключового поняття «Мистецька освіта». Студенти працювали спочатку наодинці, потім об'єдналися в підгрупи по 3-4 для узгодження списків та зняття повторів і нарешті записали слова на дошці (мистецтво, освіта, переживання, художня діяльність, художньо-естетичний розвиток, естетичне виховання, дизайн, культура, творчість, театралізована діяльність, аплікація, літературне мистецтво, танець, самовираження, малювання, спів, творення, імпровізація). Після озвучування створеного

термінологічного поля студентам запропонували виконати вправу «Опорні слова»: їм пропонували із загального списку обрати 3-4 слова, що є найважливішими для осмислення категорії «мистецька освіта». Потім викладач запросив студентів долучитися до формулювання на основі цих слів визначення того, що таке мистецька освіта : «МО – це ... у якому... через яке..., де...». Так, в результаті спільної роботи було складане визначення поняття «Мистецька освіта» стосовно дітей дошкільного віку: «Мистецька освіта — це простір зустрічі дитини з мистецтвом, у якому через переживання, творчість і свободу формується її внутрішній досвід і ставлення до світу». Таким чином, викладач підвів студентів до висновку про те мистецька освіта не вбачає за мету навчання мистецтву, а має бути націлена на проживання культури через мистецтво. Кожен етап роботи з термінами завершувався коментарем, коли студенти пояснювали свій вибір, відстоювали позицію, намагаючись об'єднати слова в певні групи види мистецтва, види мистецької активності дітей, психічні процеси, пов'язані з цим. Запитання типу «Чого тут більше – мистецтва чи освіти?» спонукало студентів поміркувати над сутністю дібраних слів. Наблизити названі поняття до дошкільного віку допомогли запитання до студентів «Що з цього списку актуальне саме для дошкілля?», «Що з цього — про дитину?», «Що — про дорослого?», «А де тут навчання — у звичному сенсі?», - на які вони вже могли дати осмислені відповіді, спираючись на отримані раніше знання з психології і дошкільної педагогіки. Зроблений викладачем підсумок першої частини лекції-діалогу про те, що ці слова не про результат, а про життя дитини в мистецтві, - мали налаштувати студентів на гуманістичний підхід до організації мистецької освіти дітей дошкільного віку. Тож перша частина лекційного заняття, що відбувалась в активному діалозі, підготувала слухачів до сприйняття лекційного блоку, в якому вони мали усвідомити, яке місце мистецької освіти в державних стандартах дошкільної освіти. Викладач запропонував студентам фіксувати основні моменти лекційного монологу у формі семантичного конспекту, що

забезпечило активну позицію слухачів в опрацюванні інформації. Це допомогло вочевиднити й осмислити, як від стандарту до стандарту змінювалося місце мистецько-художнього складника змісту дошкільної освіти. Так, якщо в першому БКДО 1998 року мистецтво розглядається, як вид діяльності, головним результатом якої має стати сформованість художньо-творчих умінь; у другій редакції стандарту – БКДО 2012 року смислом мистецької діяльності стає емоційність дитини, розвиток здібностей. Власне ці особистісні пріоритети зберігаються й у двох останніх редакціях стандартів - 2021 та 2025 років, де суть мистецької освіти вбачається у набутті дитиною особистого досвіду художньої діяльності як моменту входження в культуру, пов'язаного з переживаннями, вираженням почуттів; її самовираження, прояв суб'єктності. Фіксує смислову націленість кожного з документів у процесі складання семантичного конспекту, студенти під керівництвом викладача мали зіставити і порівняти значення пари ключових понять: «навчання» і «досвід», «уміння» і «самовираження», «зразок» і «власний образ», «контроль» і «підтримка». Викладач намагався посіяти в голові і душі здобувачів думку, що, коли змінюється стандарт, змінюється не лише документ, а саме педагогічне бачення суті змісту і процесу, ціннісних пріоритетів дошкільної освіти: від «навчити дитину мистецтва» — до «бути поруч, коли мистецтво стає способом її життя». Переконанням студентів з першої лекції мало стати розуміння мистецтва не як «додаткового каналу», а природного шляху, яким дитина входить у світ людей, смислів і традицій. А, отже, мистецька освіта має стати тим, що «запускає» життя дитини зсередини. Такий підхід мав спонукати студентів замислитися над тим, як зміна розуміння мистецтва і мистецької освіти має змінити роль педагога дошкільної освіти. Подієвий підхід до організації лекційного заняття орієнтує не на перевантаження студентів інформацією, а пробудження їх до особистісної практики «запитай у себе», до розмірковування над складними питаннями теми заняття. Тому в останній частині лекції студентам пропонували обрати за бажанням глибокі за

сміслом тексти і висловити свої міркування за їх змістом. Так, наприклад, пропонуючи для обговорення прислів'я «Що в серце впало — те й зросте», викладач спрямовує процес розмірковування студентів: «Що ми «впускаємо» в серце дитини через мистецтво? Є те, що ми ненароком закриваємо? Як це прислів'я “перекласти” мовою дошкільної освіти? Які види мистецтва найшвидше “говорять” із душею дитини?». Широка жанрова палітра текстів (метафора, прислів'я, афоризм, притча, легенда) як коротких смислових «якорів», за змістом максимально наближених до теми лекції, давала можливість слухачам обрати текст, який «чіпляє» й водночас допомагає засвоїти ключові змістові аспекти. Проілюструємо зазначене прикладами дібраних нами афоризмів і метафор: «Мистецтво як мова, якою дитина говорить зі світом»; «Мистецтво — це перша мова, якою дитина висловлює те, що ще не може сказати словами»; «Дитина не навчається мистецтва — вона через нього проживає світ»; «Мистецька освіта в системі дошкільної освіти: не предмет, а простір свободи»; «Мистецтво — це простір, де дитині можна бути собою і не боятися помилитися»; «Мистецтво — це міст, який поєднує дитину з культурою, традиціями, іншими людьми». Викладач не влаштовує «аналітичний розбір», а запитує: «Який вислів вам відгукнувся?». Під час заняття чи у форматі самостійного позааудиторного завдання студентам пропонується підготувати есе за змістом легенди «Про кольори»: «Колись кольори сперечалися, хто з них найважливіший. Червоний казав: «Без мене не буде радості». Синій — «Без мене не буде спокою». Зелений — «Без мене не буде життя». А дитина взяла всі фарби разом — і намалювала світ». Крім висловлення власних думок і вражень викладач пропонує поміркувати над запитаннями «Чому дитина не обирає «один правильний колір»? Що це говорить нам про інтегративну природу мистецтва?». Після обговорення текстів викладач робить висновок: «Метафори, які ви обрали і прокоментували, показали: мистецтво для дитини — це серце, мова, простір і міст. Саме таким його має бачити сучасний педагог дошкільної освіти — не як

галузь, а як спосіб бути людиною». Обов'язковим елементом фінальної частини лекційного заняття є рефлексійний огляд пережитої спільно викладачем зі студентами події. Важливо обговорити враження: Яку думку або відчуття з цієї лекції я хотів(ла) би зберегти? Що з почутого сьогодні змусило мене подивитися на дитину інакше? Чому важливо для мене вивчати методику мистецької освіти. Отже, лекція як педагогічна подія, приклад однієї з яких був представлений у цій статті, набуває особливої ваги, оскільки моделює ті типи емоційно-ціннісної взаємодії, які згодом визначатимуть характер педагогічного спілкування вихователя з дитиною.

Висновки. У статті здійснено теоретичне осмислення лекції як педагогічної події у системі професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти. Обґрунтовано, що за умов гуманізації освітнього процесу лекція виходить за межі інформаційно-дидактичної форми та постає як смислотворча, емоційно насичена й діалогічна взаємодія, здатна впливати на професійне самовизначення студентів. Аналіз наукових джерел засвідчив, що ідея подієвості освіти розробляється у контексті гуманістичної педагогіки, теорій досвідного навчання та досліджень професійної ідентичності педагога, однак проблема лекції як педагогічної події у підготовці майбутніх вихователів залишається недостатньо висвітленою. Це зумовлює необхідність її подальшого теоретичного та методичного осмислення. Визначено, що лекція, організована як педагогічна подія, сприяє формуванню у студентів ціннісного ставлення до професії, розвитку рефлексії, емпатії та усвідомлення власної педагогічної позиції. Подієвий потенціал лекції полягає у здатності створювати умови для переживання професійно значущого досвіду, який майбутні педагоги згодом переносять у практику роботи з дітьми дошкільного віку. Перспективи подальших досліджень убачаємо у розробленні методичних підходів до проектування лекції як педагогічної події та вивченні її впливу на якість професійної підготовки педагогів дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Атанов Г. О. Обґрунтування та сутність діяльнісного підходу до навчання. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2002. № 4. С. 9–18.
2. Гавриш Н. В., Семенов О. В., Семенова Н. А. Технологія формування педагогічного мислення майбутніх вихователів дошкільної освіти на основі використання навчальних текстів. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2024. Вип. 5. С. 9–18. DOI: 10.32782/apv/2024.5.2.
3. Гавриш Н. В., Половіна О. А., Барна Х. В. Осердечення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів як чинник особистісно-професійного зростання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 6. С. 112–121.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Київ : Академвидав, 2012. 352 с.
5. Єнгаличева І. Застосування інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 2. С. 100–105. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/7074/1/%218_1995-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-3799-1-10-20210209.pdf.
6. Зданевич Л. В. Професійна підготовка майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу в умовах модернізації вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2015. № 1. С. 32–37.
7. Зданевич Л. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів: теорія і практика : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 392 с.
8. Інноваційні педагогічні технології у підготовці фахівців дошкільної та початкової освіти до роботи в закладах освіти : монографія / за наук. ред. К. Л. Крутий, Л. В. Зданевич. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2025. 406 с.

9. Кремень В. Г., Луговий В. І., Саух П. Ю. Освіта і наука – основа інноваційного людського розвитку: пропозиції НАПН України до Стратегії людського розвитку. *Вісник НАПН України*. 2020. Т. 2, № 2. С. 1–5. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727670/1/91-](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727670/1/91-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-184-1-10-20201112.pdf)

[%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-184-1-10-20201112.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727670/1/91-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-184-1-10-20201112.pdf).

10. Крутий К. Л. Підготовка майбутніх вихователів до впровадження технології «освітня подорож» у закладах дошкільної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2018. Вип. 5. С. 79–84.

11. Кучерявий О. Г. Професійний і особистісний розвиток сучасного вчителя : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2021. 256 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730550/1/_%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82_%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A4%D0%95%D0%A1%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%86%20%D0%9E%D0%A1%D0%9E%D0%91%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%86%D0%A1%D0%9D%D0%98%D0%99%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%9A%20%D0%A1%D0%A3%D0%A7%D0%90%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%A7%D0%98%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%AF.pdf.

12. Марєєва Т. Використання активних та інтерактивних методів навчання в процесі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до створення позитивного професійного іміджу. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2018. № 2 (1). С. 25–31.

13. Молнар Т. Інтерактивні технології у практиці підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в полікультурному просторі Закарпаття : навч.-метод. посіб. Мукачево : МДУ, 2021. 72 с.

14. Половіна О. А. Формування художньо-практичної компетентності майбутніх вихователів у процесі фахової підготовки. *Народна освіта*. 2019. № 2. С. 45–51.
15. Пономаренко Т. О. Проблемна лекція як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів у процесі професійної підготовки. *Вісник післядипломної освіти*. 2018. Вип. 7. С. 89–96.
16. Ющик Л. Запровадження технології кооперативного навчання в професійній підготовці майбутніх вихователів. *Інноваційні педагогічні технології у підготовці фахівців дошкільної та початкової освіти до роботи в закладах освіти* : монографія / за наук. ред. К. Л. Крутій, Л. В. Зданевич. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2025. С. 367–405.
17. Johnson D. W., Johnson R. T. An overview of cooperative learning. *Creativity and collaborative learning* / eds. J. Thousand, A. Villa, A. Nevin. Baltimore, MD : Brookes Press, 1994.
18. Шовш К. С., Біда О. А., Маргітич А. І. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 207. С. 376–380. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/download/1489/1444>.
19. Роганова М. В. Формування дослідницької компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти в процесі професійної підготовки. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2025. № 1 (111). С. 144–156. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/download/1112/1068.
20. Бартків О. С., Дурманенко Є. А., Дурманенко О. Л. Інноваційні технології професійної підготовки майбутніх вихователів до інтегрованого навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 1 (52). URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21529/1/innov_tech.pdf.
21. Паска Т. Цифрові технології в системі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в цифровому освітньому

середовищі. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія: Педагогіка. Психологія.* 2025. № 8. С. 181–189. URL: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/ped-psyh/article/download/275/262>.

22. Зданевич Л. В., Фроленкова Н. О. Терміносистема в технології випереджувального навчання у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Академічні візії.* 2025. № 42. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/1874/1742>.

23. Козак Л. Формування готовності майбутніх педагогів дошкільної освіти до інноваційної діяльності на засадах проєктного навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка.* 2021. № 35 (1). С. 71–77. URL: <https://www.pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/297/387>.

24. Музика Я. Зміст професійної підготовки майбутніх педагогів до роботи у закладах дошкільної освіти в США. *Проблеми підготовки сучасного вчителя.* 2024. № 2 (30). С. 125–132. URL: <http://psv.udpu.edu.ua/article/download/314031/15.pdf>.

25. Freire P. *Pedagogy of the Oppressed.* 30th anniversary ed. New York : Continuum, 2000.

26. Wenger E. *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity.* Cambridge : Cambridge University Press, 1998.